

Svenska institutet

Sverigebilden i Ukraina

En studie om bilden av Sverige i Ukraina 2024
Diarienummer: 00897/2024

Förord

De svensk-ukrainska relationerna är mycket starka och går långt tillbaka i tiden. Efter den fullskaliga invasionen för tre år sedan har vi sett en tydlig kraftsamling bland svenska aktörer som vill bidra och samarbeta med sina ukrainska motparter. Genom att undersöka bilden av Sverige och kännedomen om det svenska stödet till Ukraina så får vi en god uppfattning om hur vi kan vidareutveckla våra gemensamma relationer. Förhoppningsvis kan vår studie vara ett verktyg för de bidragande aktörerna.

Ett fortsatt internationellt stöd till uppbyggnaden av Ukraina är avgörande för att landet på sikt ska vinna kriget, bli mer motståndskraftigt och ekonomiskt välmående.

- **Madeleine Sjöstedt**, generaldirektör på Svenska institutet

Innehåll

Förord	<u>2</u>
Om studien	<u>5</u>
Sammanfattande kommentarer	<u>7</u>
Uppfattningen om Sverige	<u>8</u>
Mediebilden av Sverige	<u>14</u>
Sveriges profil	<u>17</u>
Metod	<u>24</u>

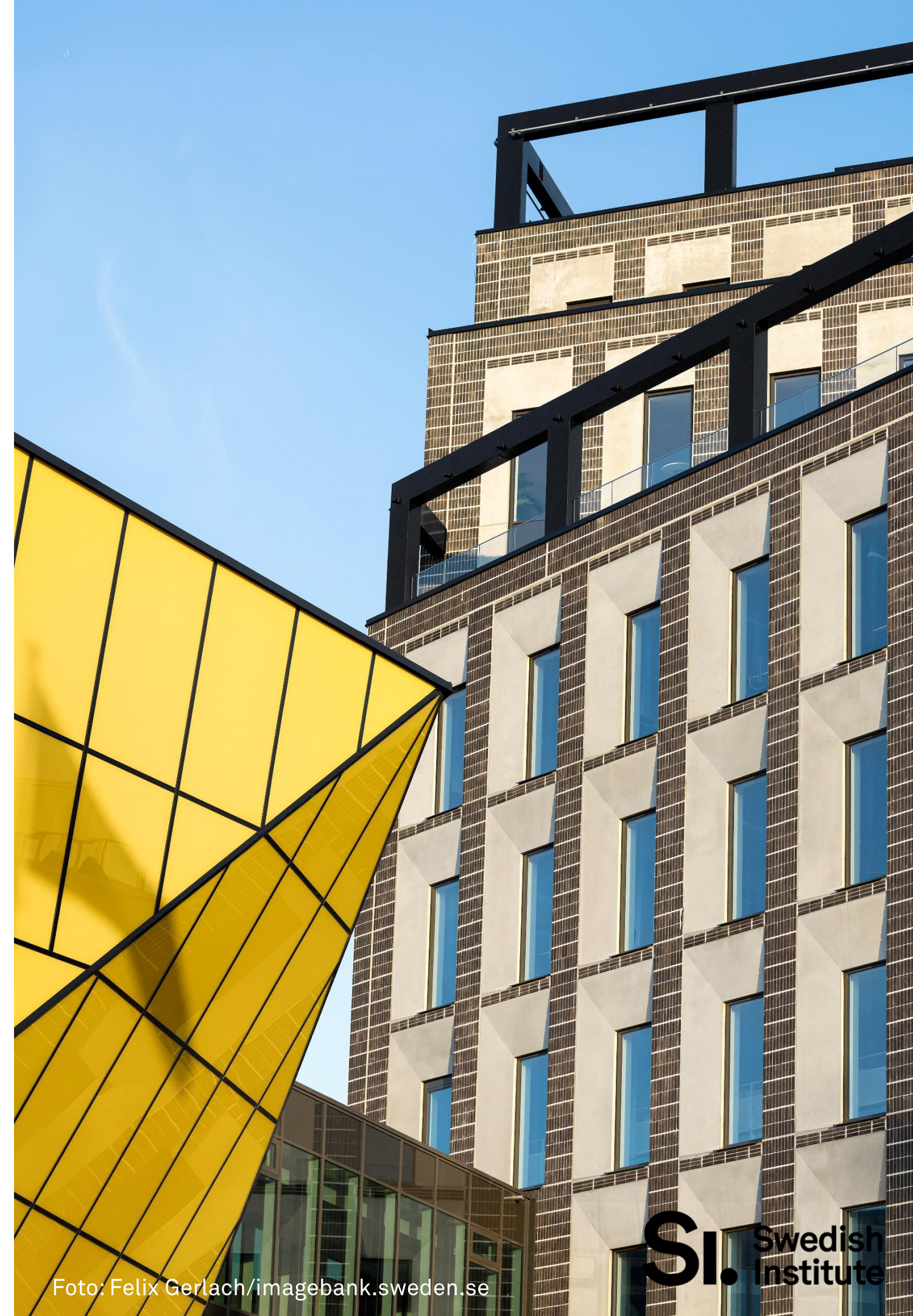

Foto: Fredrik Broman/imagebank.sweden.se

Om studien

Svenska institutet (SI) har genomfört en studie av Sverigebilden i Ukraina. Studien bygger på en enkätundersökning riktad mot en allmänhet och en mediastudie om porträtteringen av Sverige i ukrainska nyhetsmedier och sociala medier. Mer information finns i avsnittet om Metod.

Studien undersöker kännedom och attityd till Sverige och några andra länder. Vidare undersöks associationer till och erfarenheter av Sverige, Sveriges attraktionskraft och inom vilka områden landet anses ha relevant kunskap och erfarenhet. Vissa jämförelser görs mellan den aktuella mätningen från 2024 och en tidigare studie från 2020. I rapporten redovisas även några av svaren från motsvarande undersökning i Ungern och Polen 2024.

Sverigebilden i Ukraina

Sverige har länge stöttat Ukrainas långsiktiga utveckling såväl politiskt som genom bistånd och är sedan 1995 en stor bilateral givare. Tillsammans med Polen var Sverige 2009 initiativtagare till det Östliga partnerskapet som syftar till att främja reformer i bl.a. Ukraina och bidra till EU-integration. Ukraina har idag EU-kandidatlandsstatus och Europeiska rådet har godkänt att inleda anslutningsförhandlingar med Ukraina.

De bilaterala relationerna mellan Ukraina och Sverige har utvecklats ytterligare under senare år. Inte minst med anledning av den politiska utvecklingen i landet och Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022. I juli 2023 antog regeringen en ny strategi för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027. Strategin är Sveriges största någonsin för ett enskilt land.

Uppbyggnads- och reformsamarbetet är två ömsesidigt stärkande komponenter som tillsammans utgör strategins inriktning och bidrar till det övergripande målet om Ukrainas EU-integration. Sammantaget har Sverige bidragit med motsvarande cirka 73,2 miljarder kronor till olika insatser för att stötta Ukraina. Även många andra EU-länder har gett omfattande stöd.

Innan Rysslands utökade aggression mot Ukraina hörde Sverige till de tio största investerarna i landet och cirka 90 svenska företag verkade aktivt i Ukraina. De flesta svenska företag som fanns på plats i Ukraina 2020 finns ännu kvar i landet. Fortsatt handel och privata företagsaffärer med Ukraina är viktiga för att bekämpa fattigdomen och lidandet som kriget fört med sig.

Sammanfattande kommentarer

1. **Allmänheten i Ukraina har generellt en mycket positiv bild av Sverige** trots att erfarenheten av landet är begränsad och har minskat över tid. Sverige har en hög attraktionskraft som i stort sett är oförändrad sedan 2020. Även Danmark, Finland och Estland är länder som ukrainare har en mycket positiv bild av.
2. **Att ha egen erfarenhet av eller vara bekant med Sverige tenderar att gå hand i hand med en positiv bild.** Den ukrainska allmänheten har låg kännedom och tar i lägre utsträckning än 2020 del av nyheter om Sverige. Det senare gäller särskilt unga och kvinnor. Att erfarenheten av och kännedomen om Sverige generellt tycks ha minskat något över tid kan ha bidragit till att något färre har en mycket positiv syn av Sverige.
3. **Sveriges militära stöd till Ukraina är välkänt.** Tre fjärdedelar av respondenterna vet att Sverige ger militärt stöd till Ukraina. Detta skulle kunna vara en effekt av att stödet får mycket synlighet i såväl nyhetsmedier som i sociala medier. Nästan hälften av befolkningen känner till Sveriges stöd till Ukrainas reformer och EU-integrering.
4. **Rapporteringen om Sverige i redaktionella nyhetsmedier de senaste åren har dominerats av teman som geopolitiska spänningar och säkerhet, framför allt i relation till Ryssland.** Mer specifikt har mediebilden av Sverige i både nyhetsmedier och sociala medier behandlat Sveriges stöd till Ukraina, Sveriges process att bli medlem i Nato men mediebilden har även rymt reaktioner på koranbränningarna i Sverige.
5. **Sveriges profil i Ukraina kännetecknas av ett ansvarsfullt samhällsstyre, Sveriges främjande roll för internationell fred och säkerhet samt en hållbar samhällsutveckling som tryggar en hög levnadsstandard för befolkningen.** En större andel respondenter i Ukraina än i t ex Ungern och Polen uppfattar också att Sverige delar deras värderingar.
6. **Fred och säkerhet, antikorrruption, mänskliga rättigheter samt rättsstaten anses vara de viktigaste utmaningarna i Ukraina,** vilket överlappar med de områden som den ukrainska allmänheten menar att Sverige har kunskap om och erfarenhet av. En mycket stor majoritet, 90 procent, vill se mer samarbete mellan Ukraina och Sverige

Sverige bilden i Ukraina

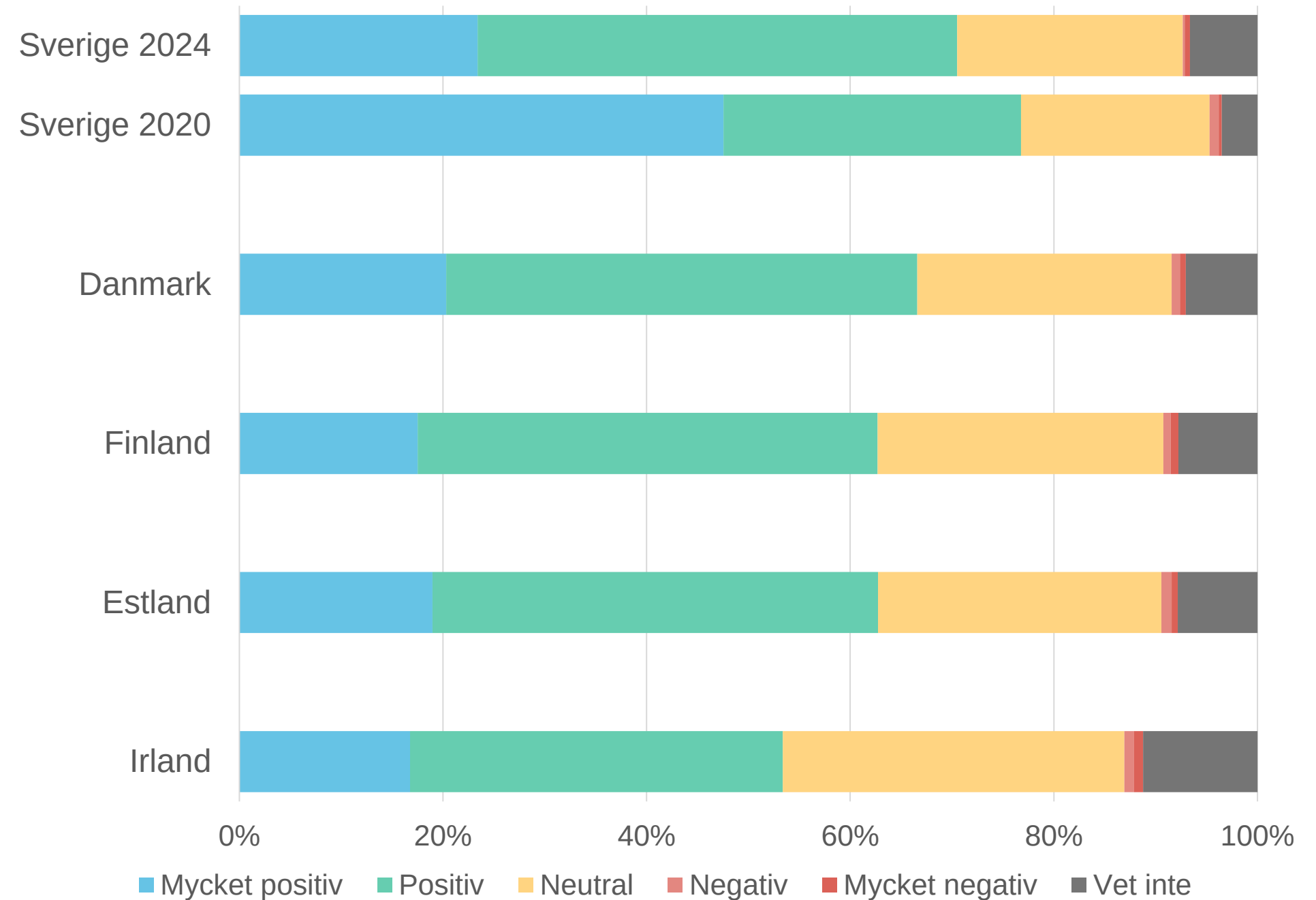
Uppfattningen om Sverige

Mycket positiv bild av Sverige

En mycket stor majoritet (70 procent) bland den ukrainska allmänheten har en positiv eller mycket positiv bild av Sverige. En mycket liten andel är negativt inställd till Sverige. Samtidigt har andelen ukrainare som har en mycket positiv uppfattning om Sverige minskat till 25 procent sedan 2020 då andelen var nästan 50 procent. Det kan vara en effekt av minskade erfarenheter av Sverige, minskad kännedom i kombination med att kriget sannolikt har bidragit till minskad uppmärksamhet på nyheter om andra länder.

I den yngsta åldersgruppen (18-25 år) är andelen som har en mycket positiv bild av Sverige något mindre jämfört med bland äldre personer, samtidigt som andelen med en neutral bild är något större. De i Ukraina som har en hög allmän tillit tenderar att i större utsträckning ha en positiv bild av Sverige jämfört med personer med låg allmän tillit.

En jämförelse mellan synen på Sverige och nordiska länder visar att den ukrainska allmänheten har en likartad syn på Sverige, Danmark och Finland.

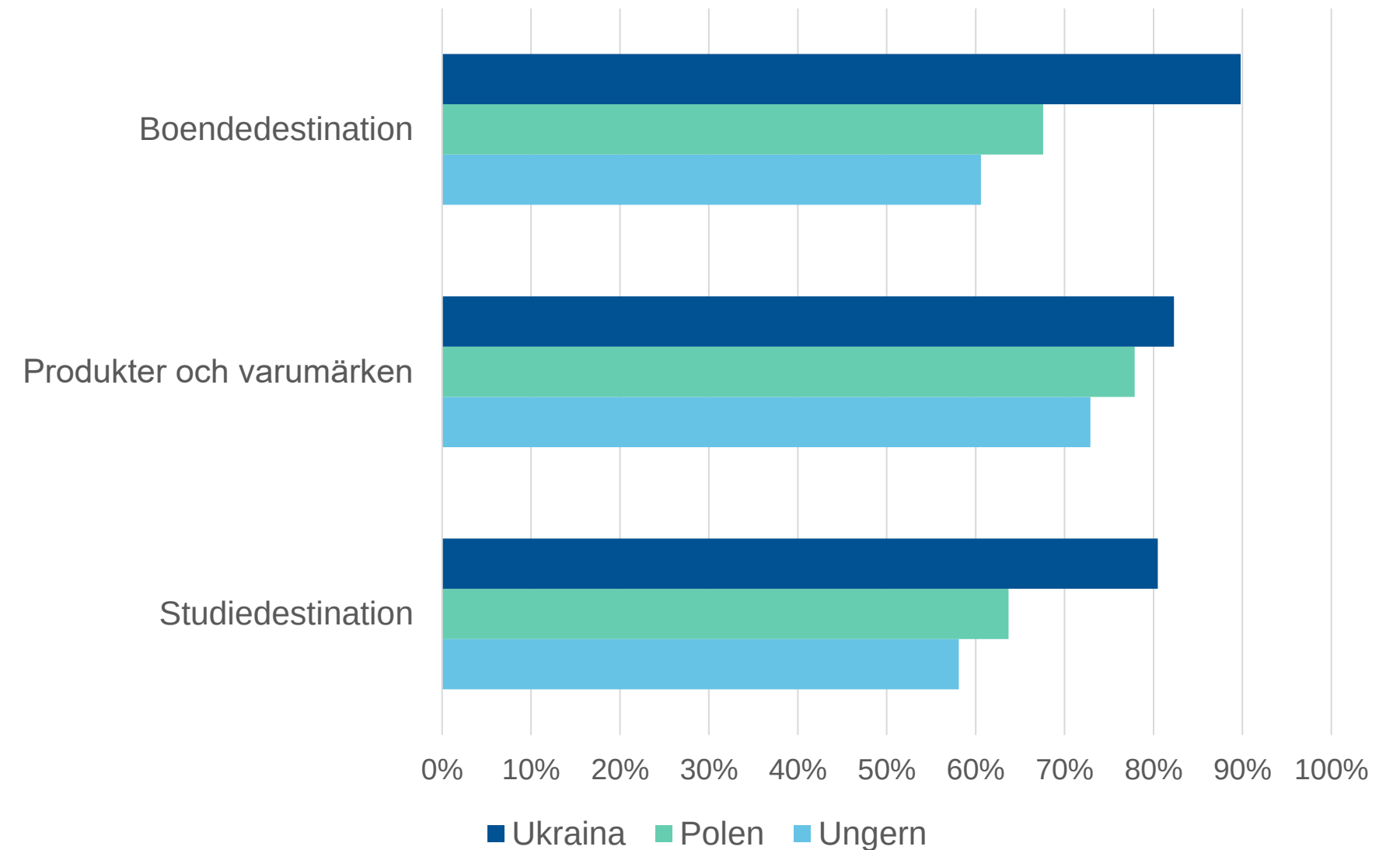
Grafen visar hur respondenter i Ukraina uppfattar olika länder 2024 och hur uppfattningen om Sverige har förändrats mellan 2020 och 2024.

Sverige har hög attraktionskraft

SI undersöker Sveriges attraktionskraft internationellt inom olika områden. Studien visar att den ukrainska allmänheten anser att Sverige är ett mycket attraktivt land att leva och bo i. Det tycker 90 procent.

Ingen betydande förändring avseende Sveriges attraktionskraft har skett i Ukraina mellan 2020 och 2024. Intresset hos de som är mellan 18 och 25 år är dock något svalare när det gäller att turista och studera i Sverige jämfört med bland äldre.

Ukraina sticker ut jämfört med Ungern och Polen, där något mindre andelar ser Sverige som attraktivt.

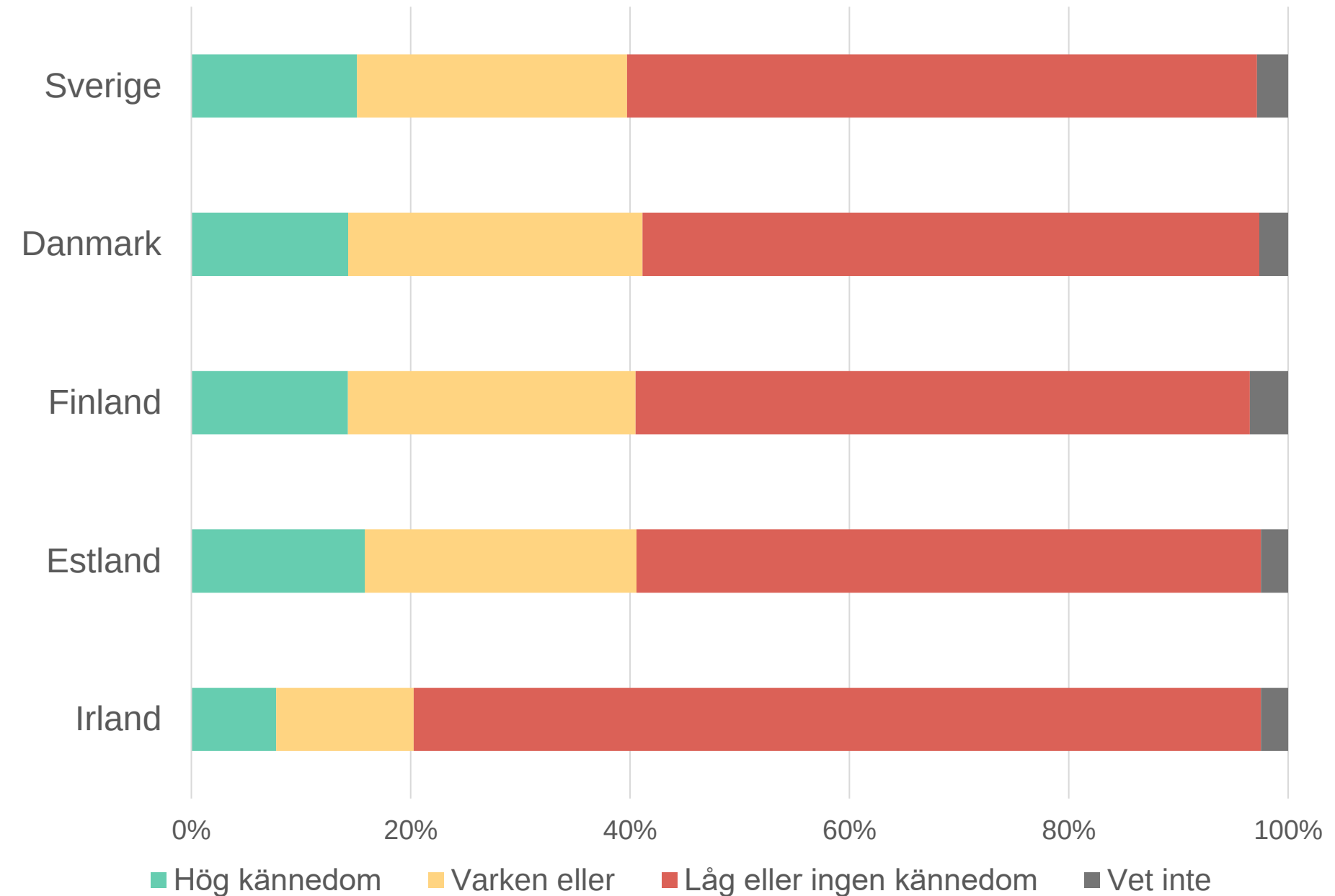
Grafen visar andelen respondenter i Ukraina, Polen och Ungern som bedömt Sverige som attraktivt för boende eller arbete, för studier eller som anser att svenska produkter och varumärken är attraktiva 2024.

Låg kännedom om Sverige

Kännedomen om Sverige är låg i Ukraina. Enbart runt 15 procent har hög kännedom. Kännedomen tycks ha minskat något sedan 2020, även om svarsalternativen inte är helt jämförbara. Graden av kännedom om Sverige skiljer sig inte mellan olika generationer eller personer med olika utbildningsnivåer.

En anledning till den låga kännedomen kan vara att många saknar erfarenhet av Sverige. Andelen ukrainare som helt saknar erfarenhet av Sverige har ökat från 45 procent till 65 procent mellan 2020 och 2024, trots att relativt många har noterat nyheter om Sverige. Den vanligaste erfarenheten av Sverige är svensk kultur och svenska produkter. De som har erfarenhet av Sverige har ofta en mer positiv uppfattning om landet jämfört med de som saknar erfarenhet.

Sverige brukar internationellt vara mer välkänt än andra nordiska länder. I Ukraina är kännedomen om Sverige i paritet med kännedomen om Finland och Danmark. Det, och att personer som uppgett hög kännedom om Sverige även känner till övriga länder bättre, pekar mot att de nordiska länderna kopplas och att de har samma utmaning med låg kännedom. Estland är inte mer välkänt än de nordiska länderna trots den geografiska närheten till Ukraina.

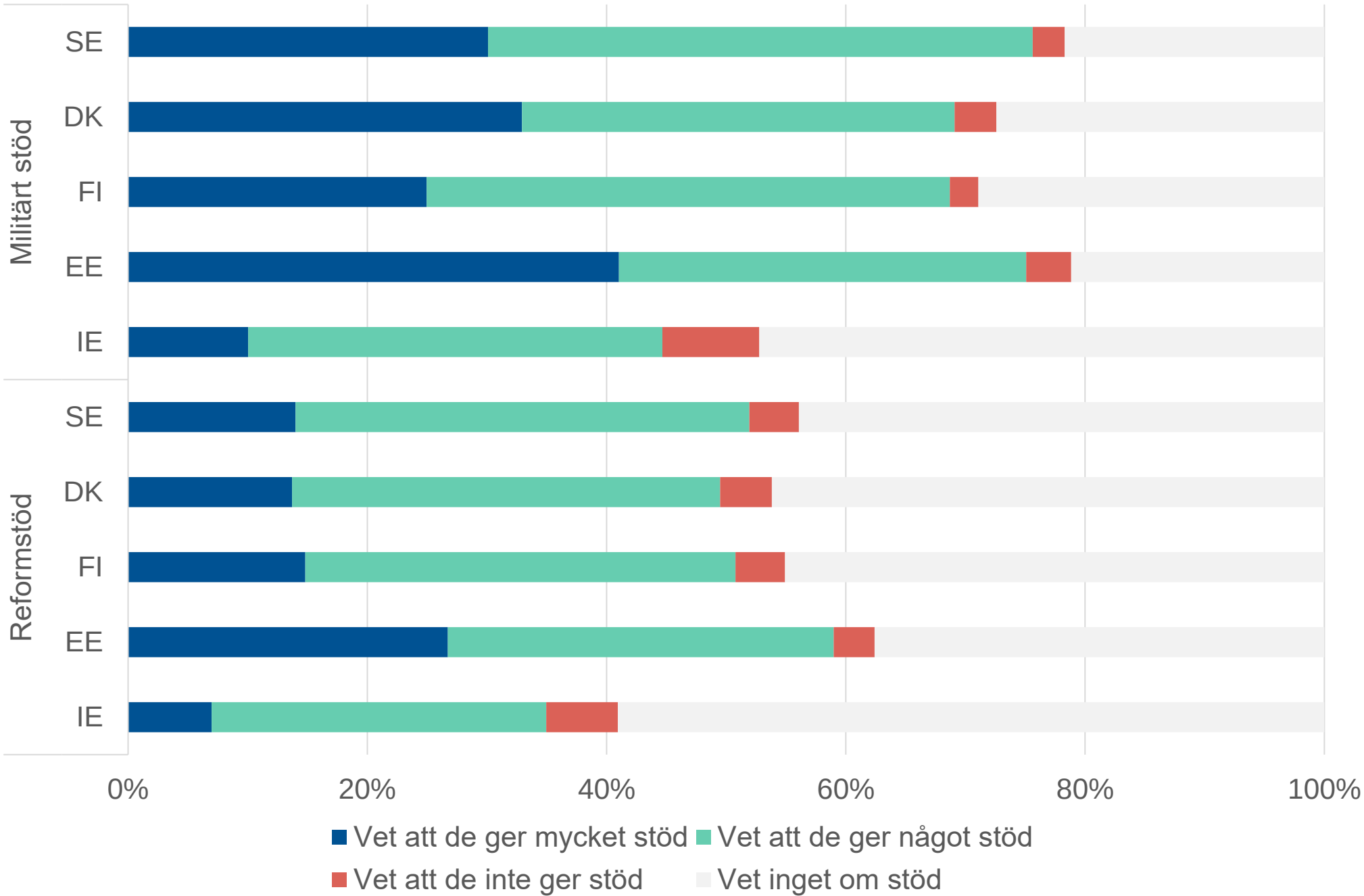
Grafen visar hur respondenter i Ukraina bedömt sin kännedom om olika länder 2024.

Sveriges militära stöd till Ukraina välkänt

En stor andel ukrainare – tre fjärdedelar - känner till att Sverige ger militärt stöd till Ukraina. En lika stor andel känner till Estlands stöd. Något färre vet att Danmark, Finland och Irland stödjer Ukraina militärt.

Kännedomen om Sveriges stöd till Ukrainas reformer och EU-integration är något lägre. Ungefär hälften bland allmänheten känner dock till stödet från svensk sida. Estlands reformstöd är något mer känt.

Ukrainare som har hög kännedom om Sverige uppfattar i mycket större utsträckning att Sverige ger mycket stöd till Ukraina jämfört med personer som inte känner till Sverige särskilt väl. Vidare tenderar de som känner till Sveriges militära stöd även att ha en mer positiv syn på Sverige.

Grafen visar kännedomen om militärt stöd och stöd till reformer och EU-integrering till Ukraina från olika länder 2024.

Sverigebilden i Ukraina

”Studien visar att det svenska stödet är känt och uppskattat, vilket tyder på att det gör verklig skillnad för Ukraina och ukrainare. Det är naturligt att vårt mycket omfattande militära stöd är den mest välkända delen av Sveriges engagemang. Glädjande nog är också vårt civila stöd bekant för många.

Jag är övertygad om att resultaten av våra biståndsinsatser – för uppbyggnad, utveckling och reformer – blir bättre och mer hållbara genom att Sverige ses som en tillförlitlig samarbetspartner med kunskap om och erfarenhet av Ukrainas viktigaste utmaningar.”

Ulrik Tideström, särskilt sändebud för uppbyggnad, näringsliv och utveckling i Ukraina

Sverige bilden i Ukraina

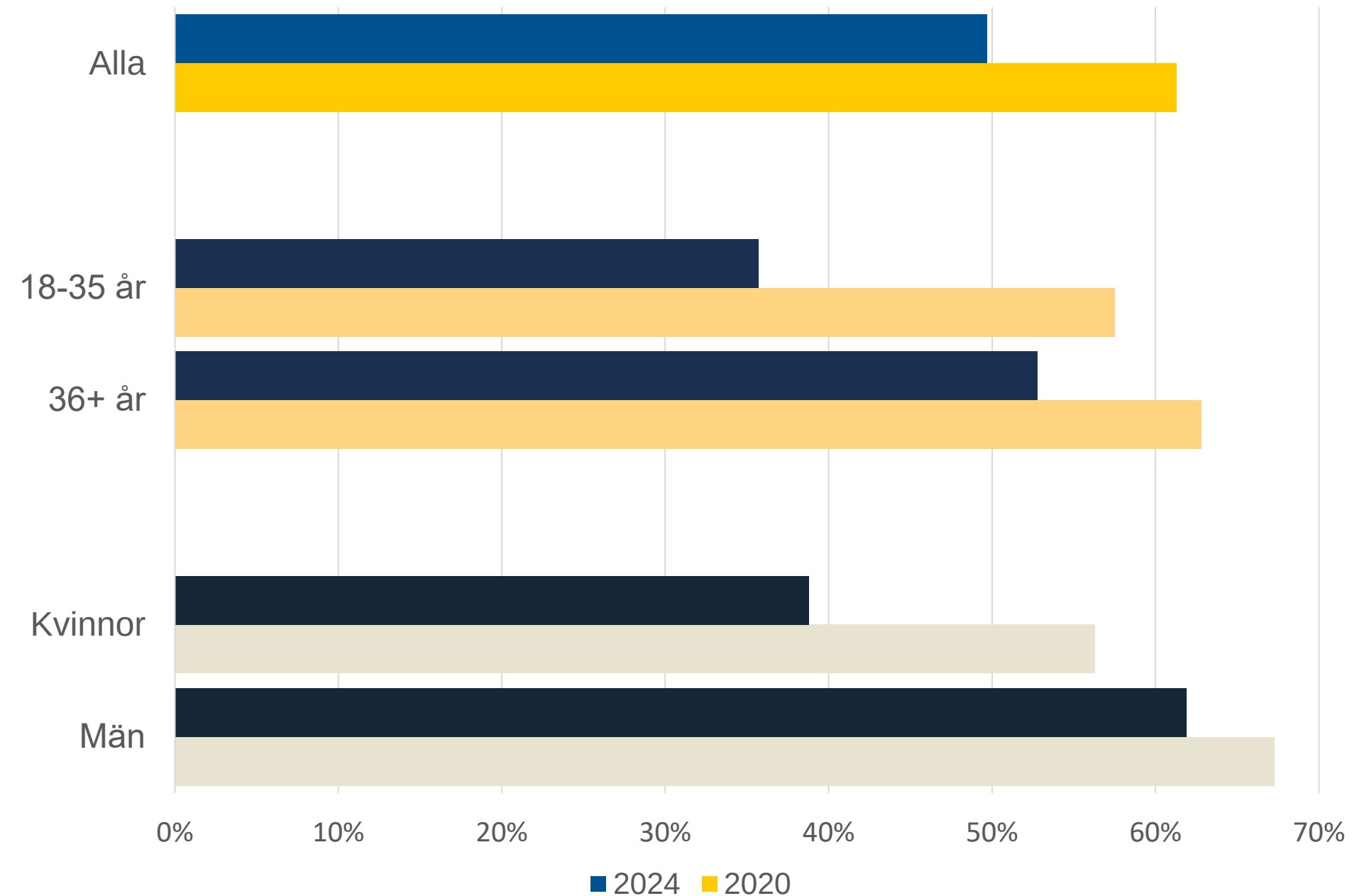
Mediebilden av Sverige

Nyheter om Sverige noteras mindre ofta

Andelen ukrainare som har läst eller hört något Sverige i nyhetsmedier eller sociala medier minst en gång i månaden har minskat jämfört med 2020. Denna minskning är särskilt tydlig bland unga och bland kvinnor. En större andel bland den ukrainska allmänheten tar dock del av nyheter om Sverige än vad en allmänhet i Polen och Ungern gör.

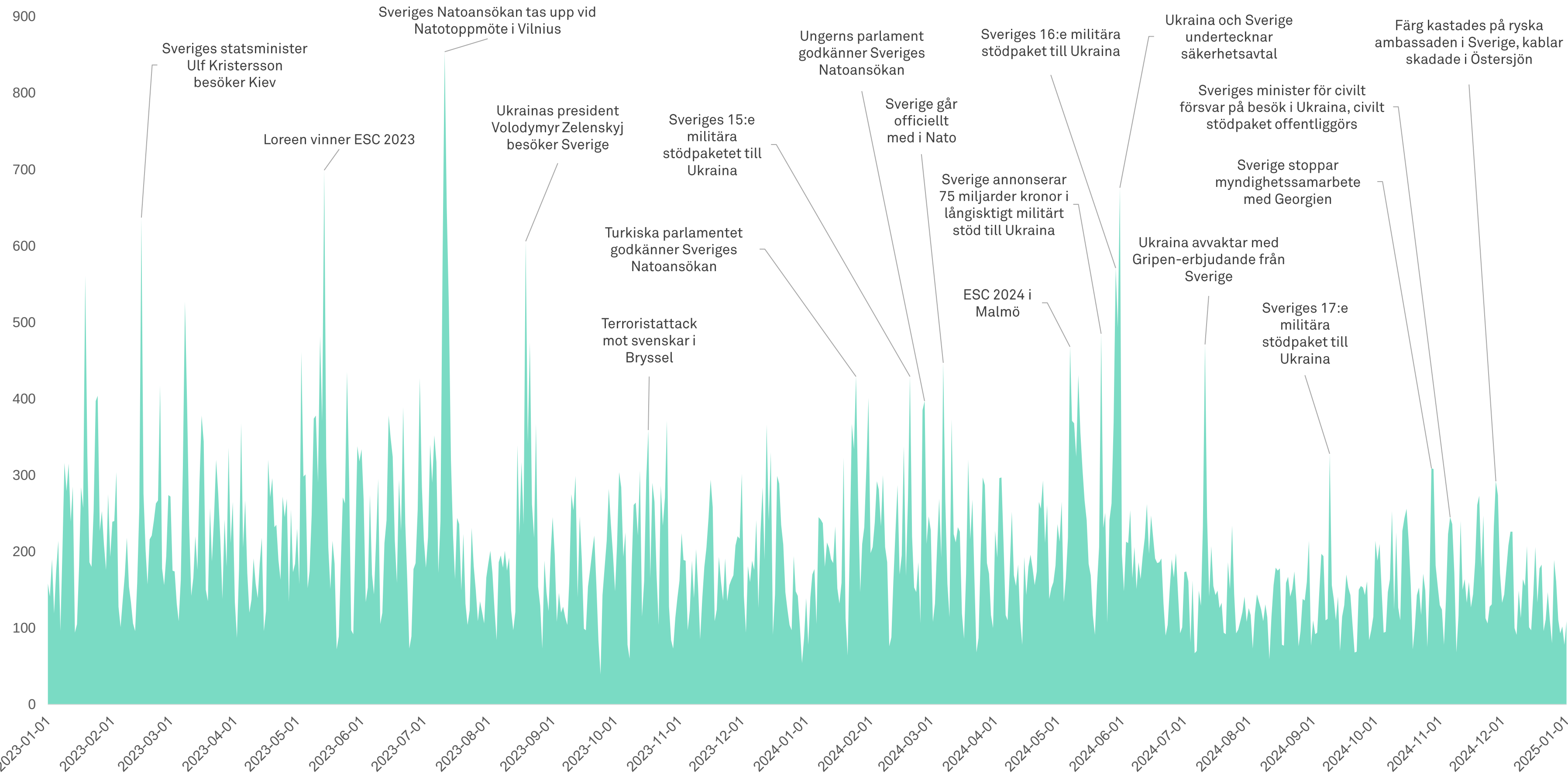
Betydelsen av sociala medier för att få information om andra länder generellt tycks ha ökat för äldre generationer över tid. Samtidigt har kultur blivit en viktigare källa för de yngre.

Yngre ukrainare saknar oftare både erfarenhet av Sverige och har mer sällan tagit del av nyheter om Sverige jämfört med äldre personer. De som har erfarenhet av Sverige eller ofta tar del av nyheter om Sverige tenderar att ha en mer positiv bild av Sverige.

Grafen visar andelen som uppgett att man läst eller hört något om Sverige i media minst en gång en månaden under det senaste året 2020 och 2024.

Mediebilden av Sverige

Grafen visar artiklar i ukrainska nyhetsmedier där Sverige omnämnts, publicerade mellan 1 januari 2023 och 1 januari 2025. Markerat är ett antal framträdande händelser som resulterat i flera publiceringar vid samma tillfälle.

Geopolitik och säkerhetsfrågor i fokus

Geopolitiska spänningar och säkerhet har präglat ukrainska nyhetsmediers rapportering om Sverige och samtalet om Sverige i sociala medier. Rapporteringen har tagit upp spänningar med Ryssland såsom kränkningar av Sveriges luftrum nära Gotland, misstänkt spionage samt detonationerna vid Nord Stream 1 och 2. Sveriges väg mot ett Natomedlemskap har också varit ett mycket framträdande ämne.

Sveriges Natoansökan har uppmärksammats positivt och medierna har följt processen, däribland Turkiet och Ungerns agerande. Under januari och februari 2023 präglades mediebilden av Sverige av reaktioner på koranbränningar i Sverige. I ukrainsk media diskuterades om aktionerna kunde kopplas till Ryssland med syftet att störa Sveriges anslutning till Nato.

Kriminalitet i Sverige, Eurovision Song Contest samt utdelningar av Nobelpriset hör också till det som har uppmärksammats i såväl nyhetsmedier som sociala medier.

Sveriges stöd till Ukraina framträdande

Sveriges stöd till Ukraina blev ett framträdande ämne efter Rysslands fullskaliga invasion. I såväl nyhetsmedier som sociala medier har olika typer av stöd från svensk sida uppmärksammas, som militärt, ekonomiskt, humanitärt och diplomatiskt stöd. Stödet från Sverige har ofta framställts som betydelsefullt och viktigt för Ukrainas suveränitet och Europas säkerhet.

Ukrainska nyhetsmedier har bland annat rapporterat om ett eventuellt stöd i form av JAS 39 Gripen, om Business Swedens beslut att öppna ett handelskontor i Kiev och om svenskt stöd till ukrainsk energiförsörjning. Nyhetsmedierna har också tagit upp svenska företags beslut att lämna den ryska marknaden, däribland Ikea, Absolut och Essity.

På plattformar såsom X och Telegram har diskussioner på ukrainska om Sverige också till stor del kretsat kring Sveriges stöd till Ukraina. Ämnen som har diskuterats har utgått från nyheter om exempelvis potentiellt stöd för stridsflyg, svenskar som stridit i Ukraina och svensk utbildning av ukrainska styrkor.

Sverigebilden i Ukraina

Sveriges profil

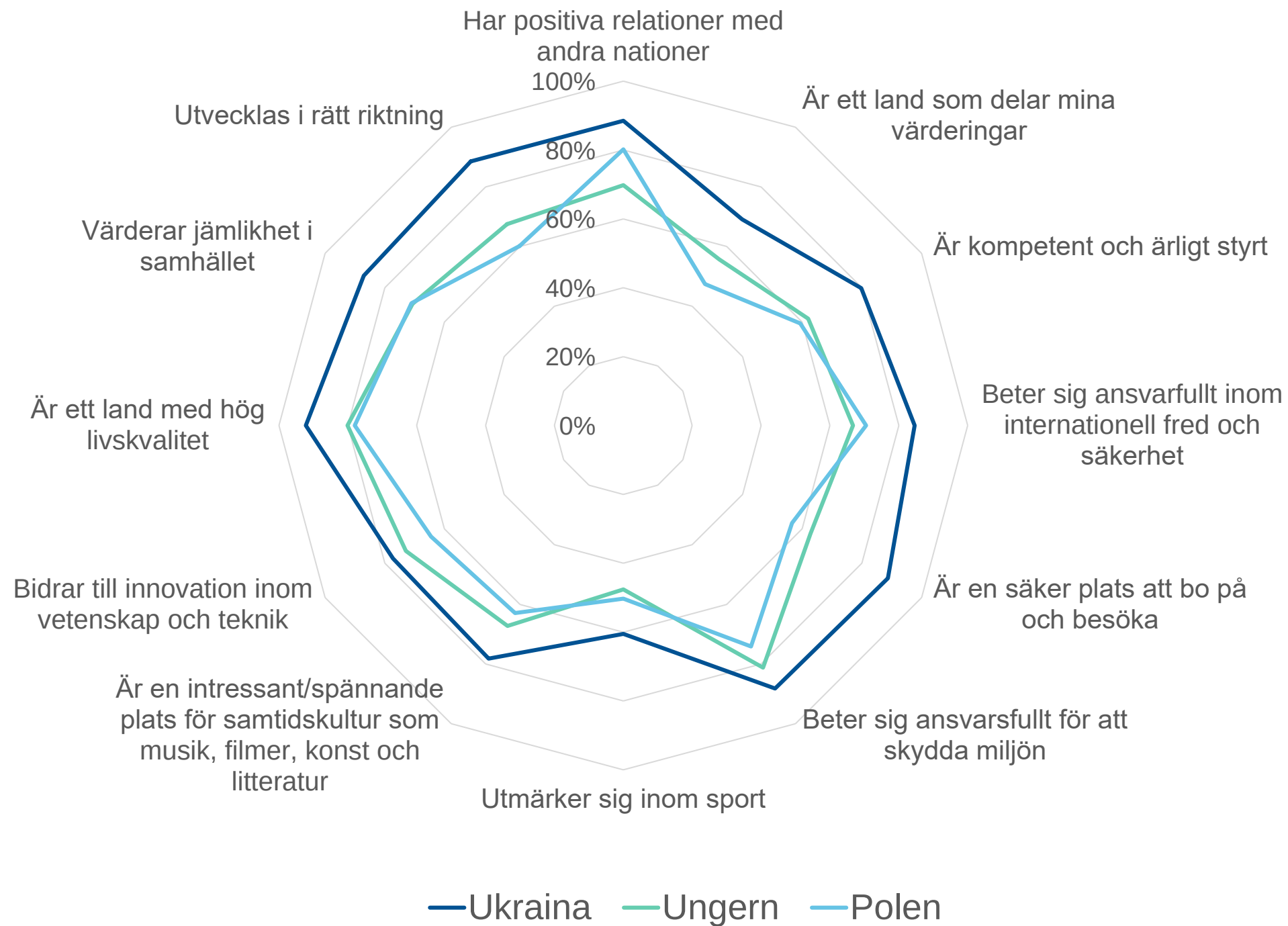
Positiv syn på det svenska samhället

På global nivå har Sverige en positiv och tydlig profil, som kännetecknas av styrkeområden som samhällsstyre, det svenska samhället med hög livskvalitet och att landet uppfattas ta ansvar internationellt för fred och säkerhet samt en hållbar samhällsutveckling. I Ukraina framträder en liknande positiv bild, trots låg kännedom om Sverige. De vanligaste associationerna är att Sverige är stabilt, vackert, modernt och tillförlitligt. Dessa egenskaper tillskrevs Sverige både 2020 och 2024 i hög grad. Även fritextsvaren domineras av positiva associationer kring uppfattningar om hur samhället fungerar, till exempel att medborgarna har en hög levnadsstandard.

Uppfattningen om Sverige i Ukraina kännetecknas också av att negativa associationer nästan helt lyser med sin frånvaro.

Positiv syn på det svenska samhället

En stor andel av den ukrainska befolkningen har en positiv syn på det svenska samhället och Sveriges internationella hållning. Ukraina är det land där flest instämmer med positivt laddade påståenden om Sverige jämfört med Ungern och Polen.

Det har enbart skett större förändringar i ett fåtal avseenden: Numera svarar 69 procent att Sverige är ett land som delar ens värderingar medan 54 procent gjorde det i förra mätningen. Detta skulle kunna förstås som ett erkännande av Sveriges starka stöd till Ukraina ekonomiskt och politiskt.

Bilden av Sverige i Ukraina

”Mitt genomgående intryck i mina kontakter med ukrainska företag och myndigheter är en stor öppenhet för affärer med Sverige. Vårt starka varumärke underlättar när vi etablerar kontakt och ger oss en positiv startposition i möten och förhandlingar med ukrainska motparter. Affärsbesluten är till syvende og sist drivna av ekonomiska faktorer, men vårt varumärke ger oss definitivt fördelar i att få komma till förhandlingsbordet och presentera våra erbjudanden.

Svenska företag är kända för sin affärsetik och hållbarhetstänkande. Genom att agera på ett hållbart och etiskt sätt och kommunicera öppet kring hur de arbetar och vilka förväntningar de har på sina partners kan de bidra till ett förbättrat affärsklimat.”

Andreas Giallourakis, Sveriges Handelssekreterare till Ukraina

Sverige anses ha kunskap inom viktiga områden

Topp 5 Ukraina

- Fred & säkerhet
- Antikorruption
- MR
- Hälsa & välfärd
- Rättsstaten

Topp 5 Sverige

- MR
- Miljö
- Fred & säkerhet
- Antikorruption
- Rättsstaten

Fred och säkerhet, antikorruption, mänskliga rättigheter samt rättsstaten anses vara de viktigaste utmaningarna i Ukraina. Dessa områden tillhör också dem som den ukrainska allmänheten menar att Sverige har kunskap om och erfarenhet av. Det pekar mot att Sverige betraktas som en relevant samarbetspartner för Ukraina ur befolkningens perspektiv.

En mycket stor majoritet, 90 procent, vill se mer samarbete mellan Ukraina och Sverige.

Metod

- ❖ Studien utgår från en undersökning bland en allmänhet i Ukraina om deras uppfattning och attityd till Sverige. Resultaten baseras på analys av enkätsvar från slumpmässigt utvalda panelmedlemmar. Genomförandet av den webbaserade enkätundersökningen som ligger till grund för denna studie uppdrogs åt Enkätfabriken och datainsamlingen genomfördes under september och oktober 2024. Sammanlagt deltog 1 372 respondenter i Ukraina i undersökningen, varav 1 151 svarade på samtliga frågor givet att de uppgav att de kände till Sverige. Panelerna som valts ut följer den ISO-certifiering som finns för paneler. Det säkerställer att det är hög transparens kring panelens uppbyggnad och hantering av panellister. Panelerna är rekryterade genom mixade metoder. Svaren har viktats för att ge en så representativ bild som möjligt.
- ❖ Det brittiska analysföretaget CASM har på uppdrag av SI genomfört en mediastudie om Sverige i ukrainsk media. Med hjälp av digitala verktyg har textdata från nyhetsartiklar och inlägg på sociala medier samlats in. Innehållet i materialet har sedan kategoriserats och analyserats tematiskt genom temamodellering. Analysmaterialet till denna rapport är avgränsat till publiceringar mellan juni 2022 och oktober 2024 samt genom begränsningar i datatillgång, såsom plattformars utlämning av data till tredje part.

Sverigebilden i Ukraina

